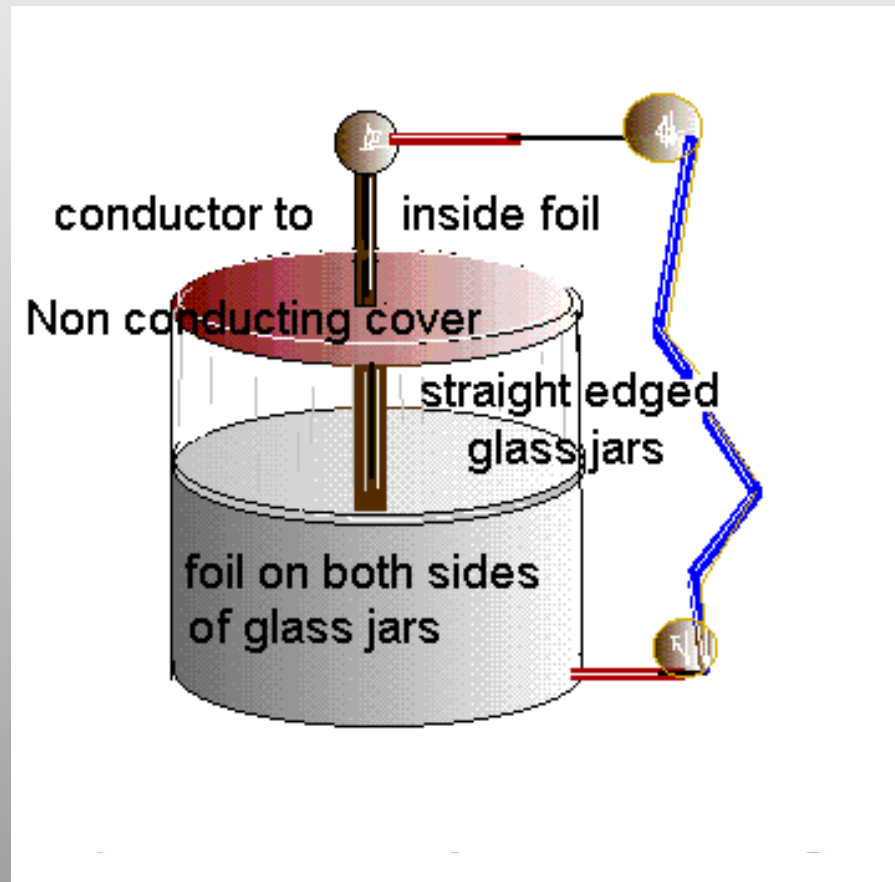

Van Leidsche Flesch ...

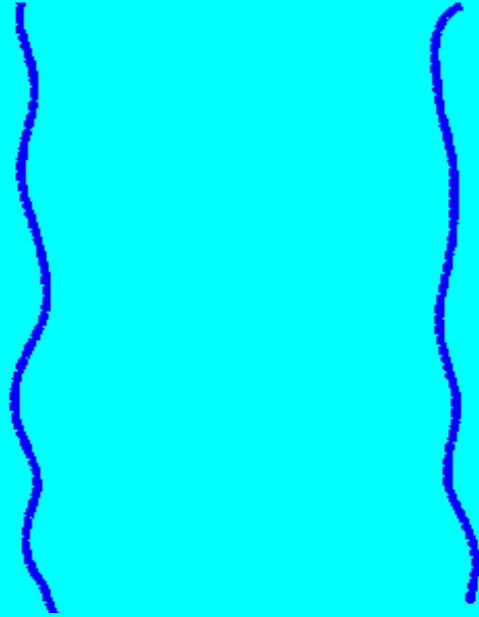
...tot

Kleinse Fles

- **Introductie**
  - **String Zoologie**
  - **Brane Worlds**
  - **Zwarte Gaten**
-

Introductie

“String Theory” is een Theorie van Gravitatie

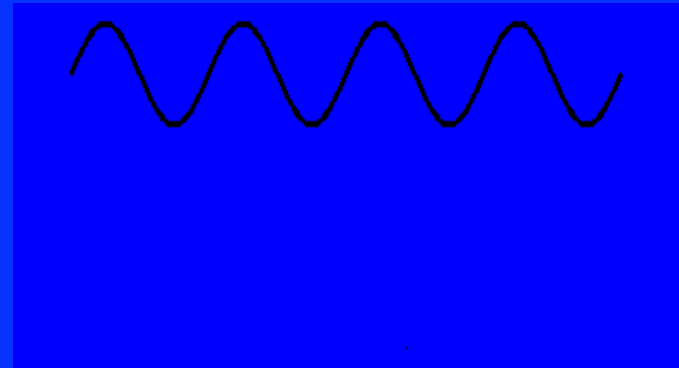
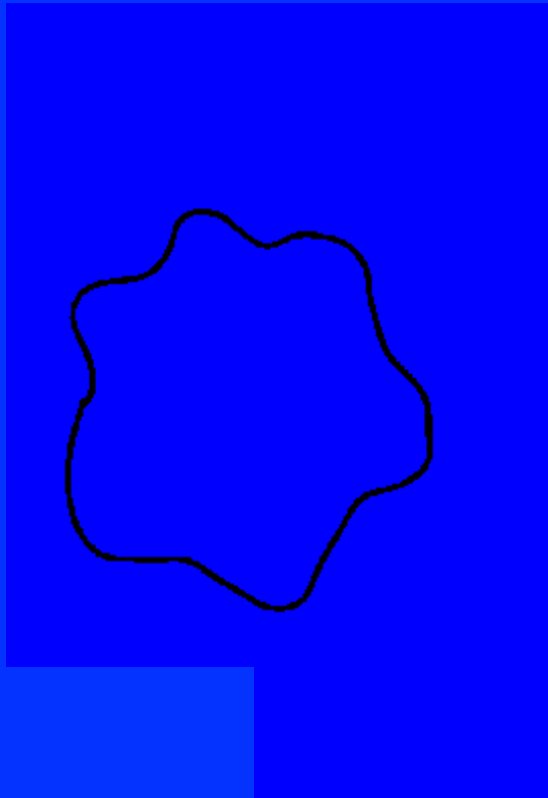

“The Crux of the Matter”

- **Algemene Relativiteitstheorie**
stelt geen eisen aan de materie
- **String Gravitatie**
accepteert alleen String materie

→ Alle materie is opgebouwd uit Strings

Het String Spectrum

Alle deeltjes zijn vibratie modes

“String tension” bepaalt:

- Sterkte van Gravitatie
- Massa’s van de deeltjes

Dimensionele analyse:

$$\text{Massa verschillen} \approx \Delta m = \sqrt{\frac{\hbar c}{G_N}}$$

$$\equiv \text{Planck Massa: } 1.22 \times 10^{19} \text{ GeV}$$

Planck Energie: 1.22×10^{19} GeV

Planck Massa: 2.17×10^{-5} gram
(1.3×10^{19} maal de proton massa)

Planck Lengte: 1.6×10^{-33} cm

$$m^2=5M^2$$

$$m^2=4M^2$$

$$m^2=3M^2$$

$$m^2=2M^2$$

$$m^2=M^2$$

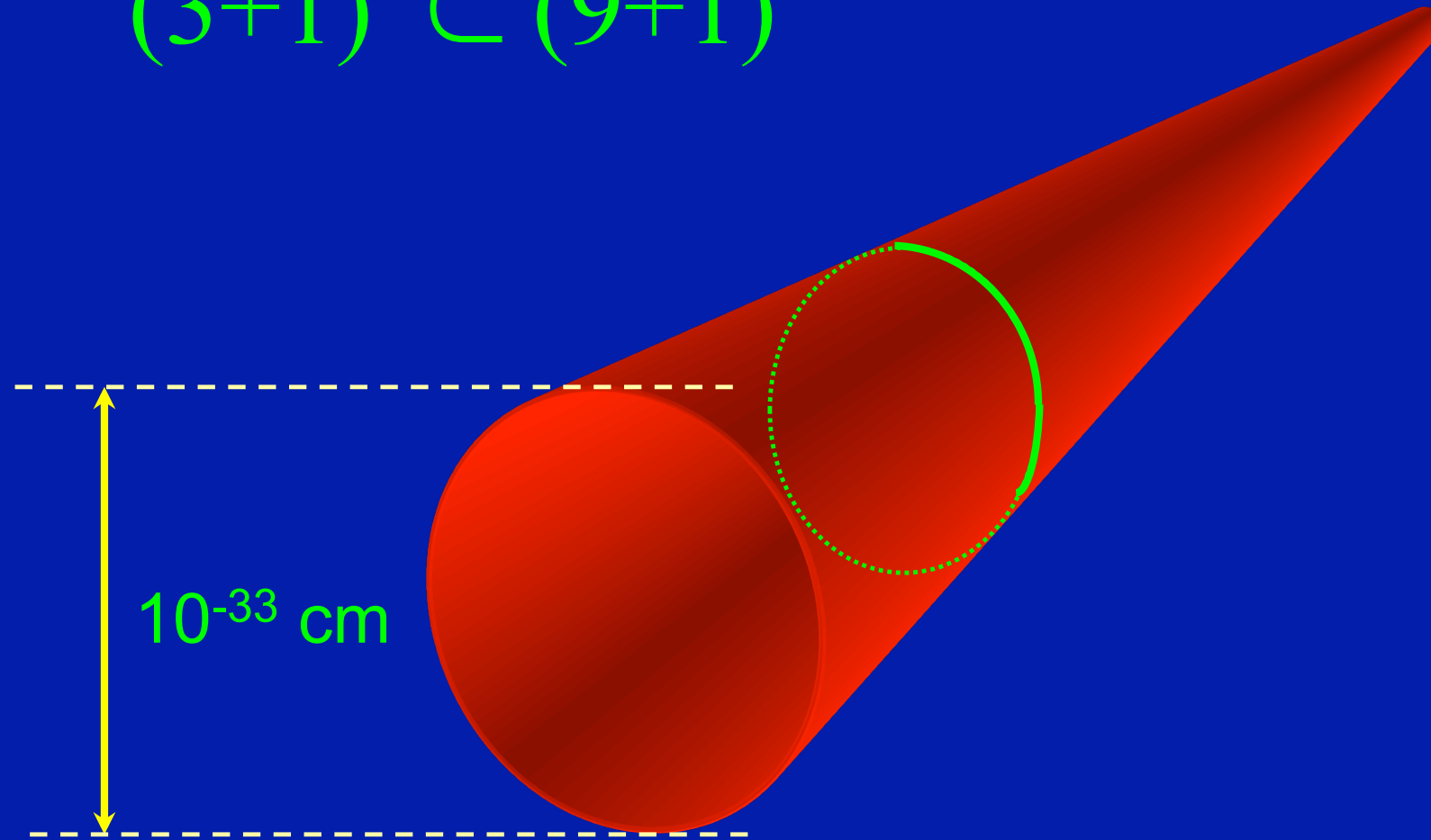

$$m=0$$

$$M=M_{\text{planck}}$$

Extra Dimensions:

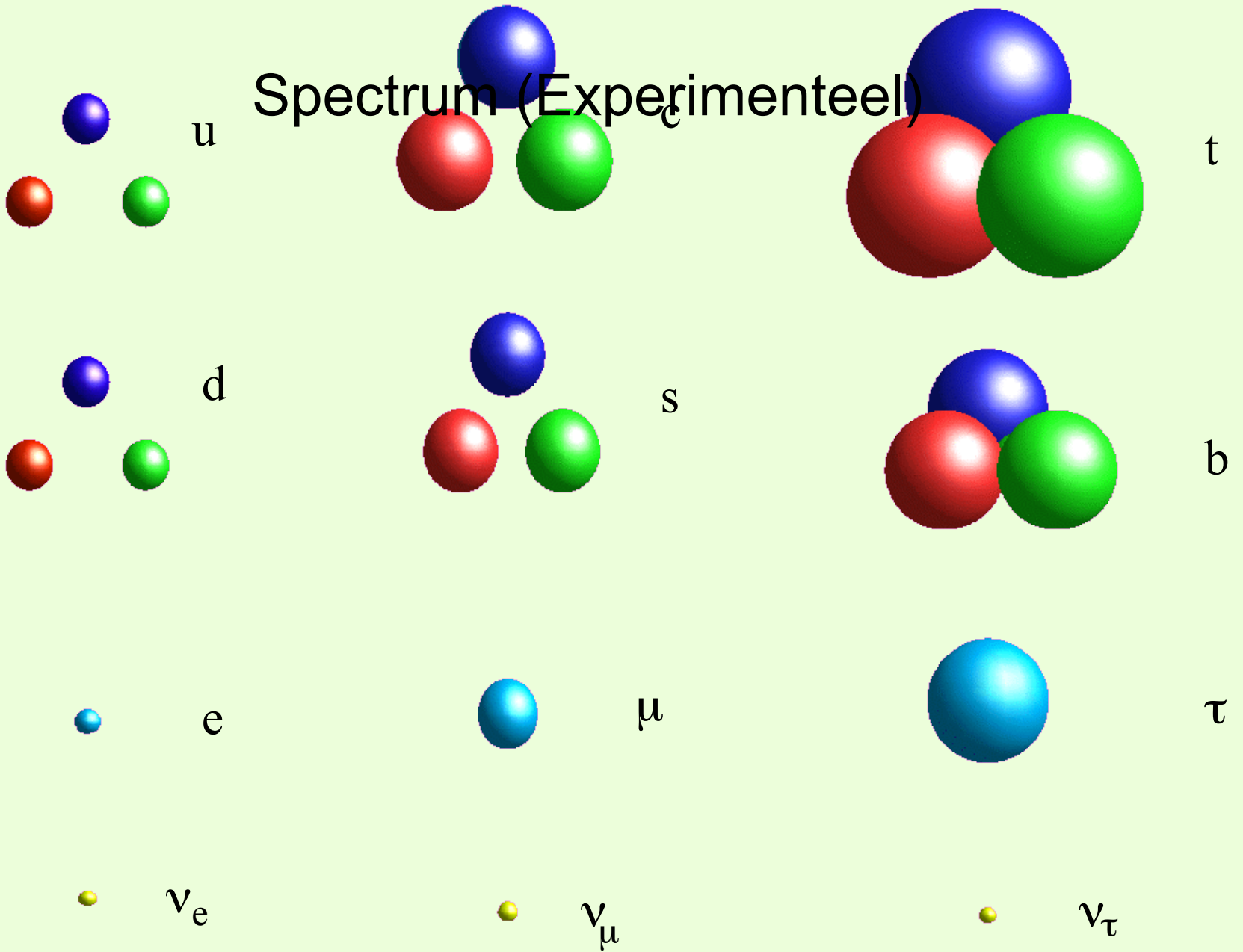
$$(3+1) \subset (9+1)$$

Spectrum (String Theorie)

- Oneindig aantal zeer zware deeltjes
- Alle waarneembare deeltjes zijn massaloos
- Ontaarding vanwege “extra dimensies”

Spectrum (Experimenteel)

Bosonen

- Foton
- W^+ , W^- , Z
- Gluonen

Vector Bosonen
($\rightarrow$ interacties)

- Higgs

Scalar boson
($\rightarrow$ massas)

The background of the slide is a Cosmic Microwave Background (CMB) fluctuation map. It shows a complex pattern of temperature variations across the sky, represented by a color scale from blue (cooler) to red (warmer). The map is filled with small-scale fluctuations and larger-scale structures, with some white areas indicating regions where data is missing or masked.

Bericht UIT DE Cosmos:

- **Dark, Non-baryonic Mass (tot 90%!**
- **Dark Energy**

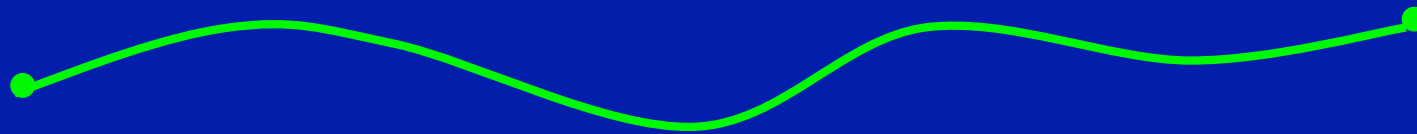
Unificatie

- Newton: Zwaartekracht en hemelmechanica
- Maxwell: Electriciteit en Magnetisme
- Einstein: Tijd en Ruimte
- Einstein: Gravitatie en Ruimte
- Quantum mechanica: Structuur van materie en electrodynamicica
- Standaard model: Principes van alle interacties
- String Theorie : Materie en interacties

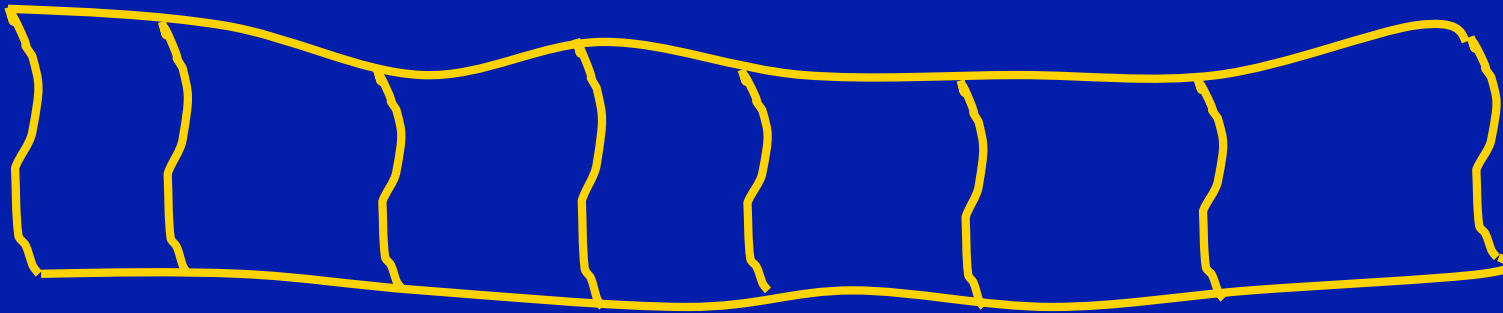
String Zoology

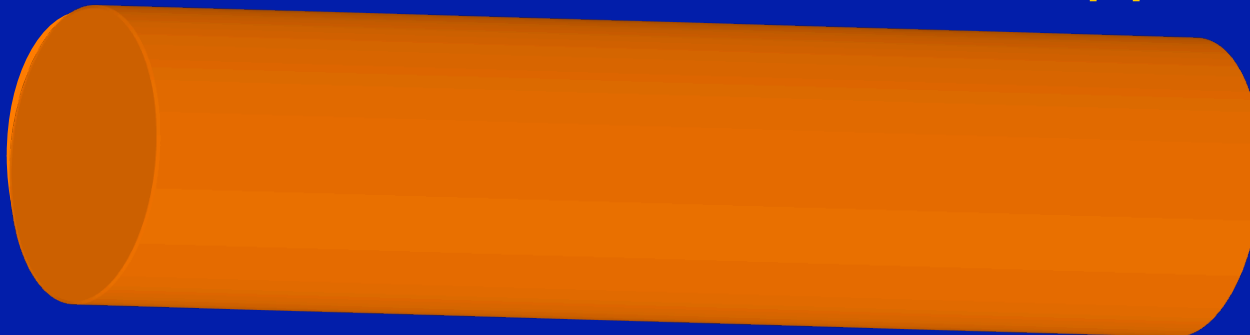
Deeltjes, Strings, Membranen

Wereldlijn

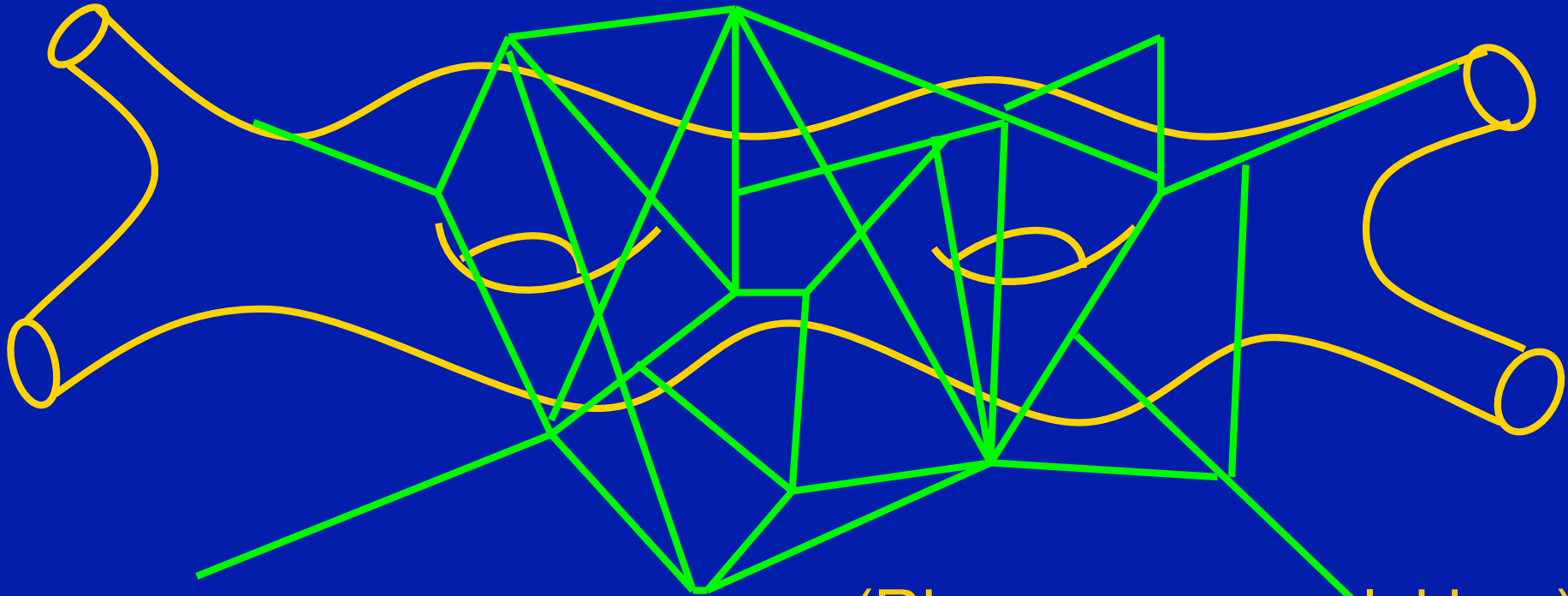
Wereldoppervlak

Wereld
Volume

Interacties

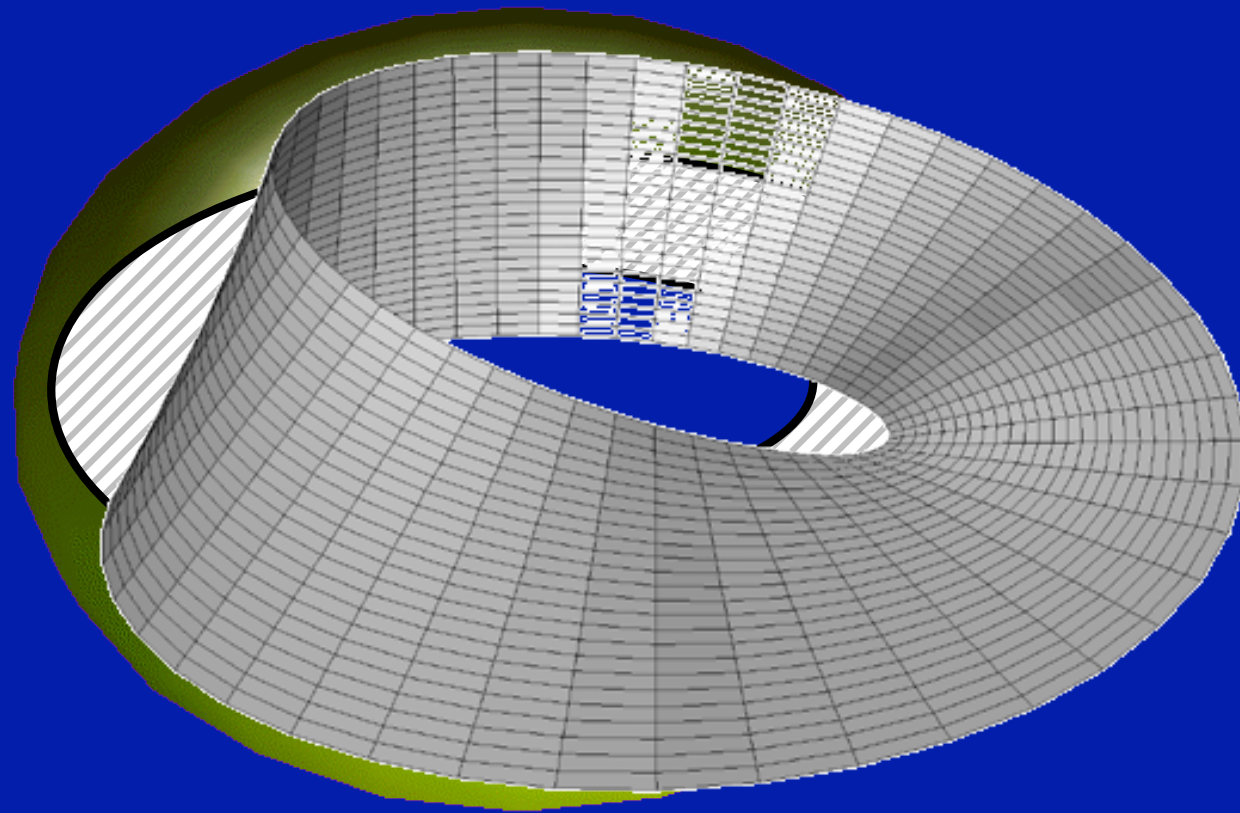
Slingschranen?
Deeltjes

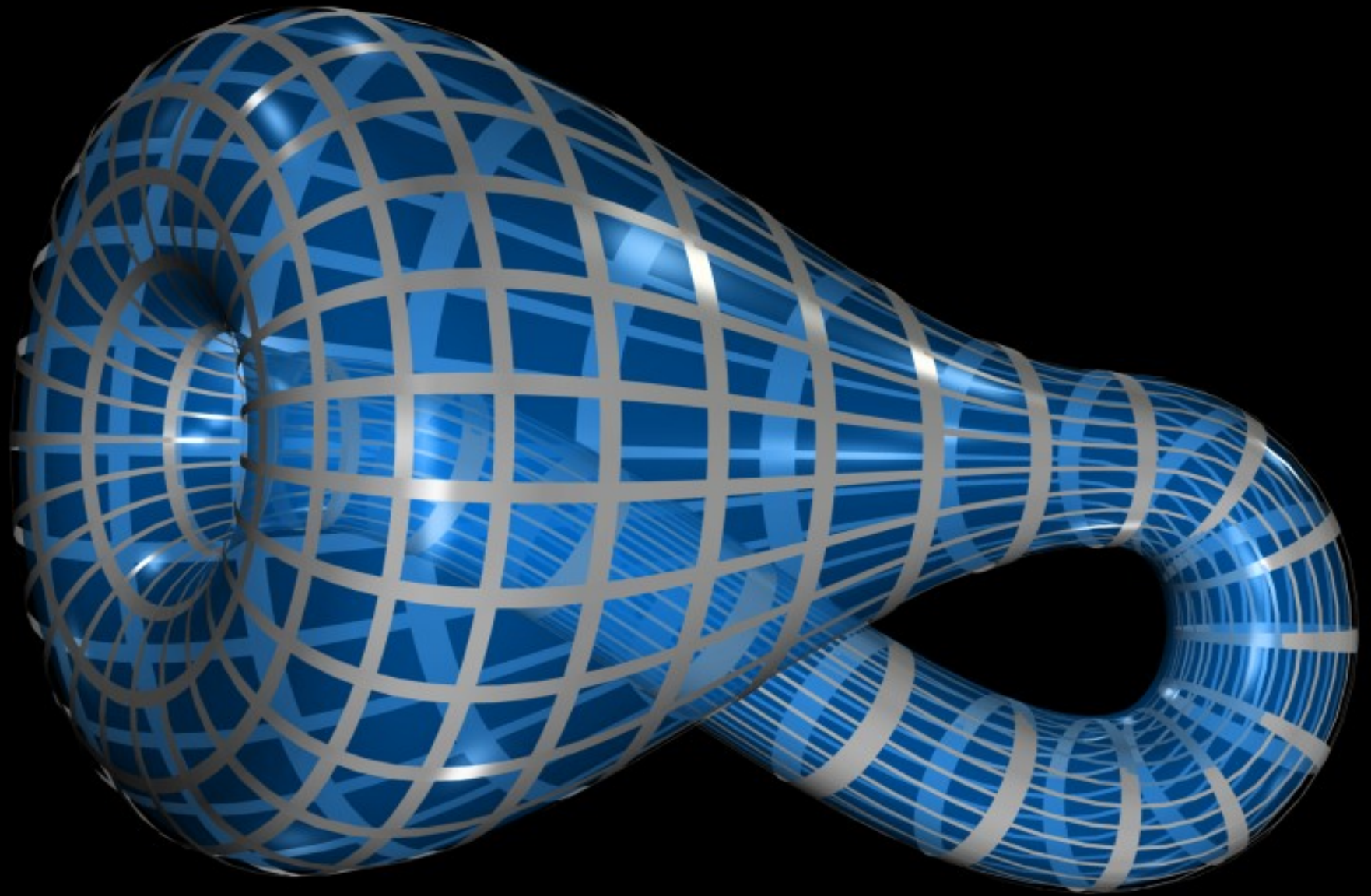

(Riemann-oppervlakken)

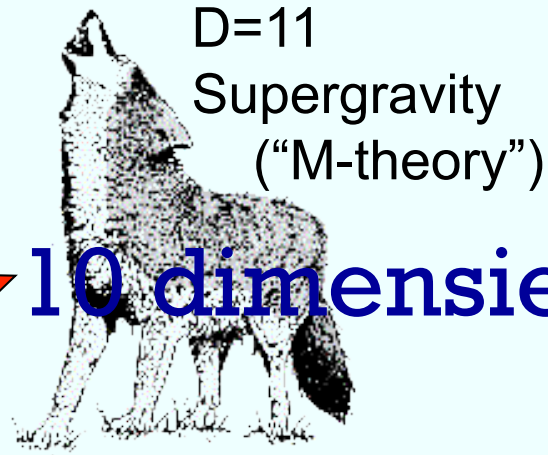
Gesloten, open (on)georiënteerd

Gesloten, ongeoriënteerd
Open, ongeoriënteerd

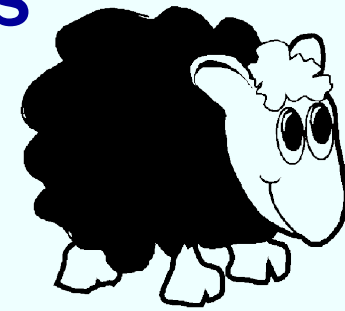
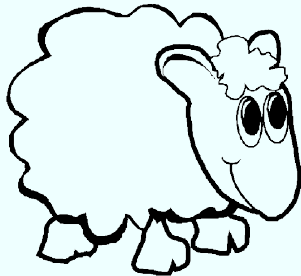

Open Strings Ongeoriënteerd

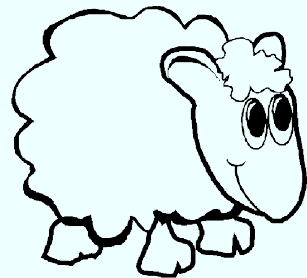

Strings in 10 dimensies

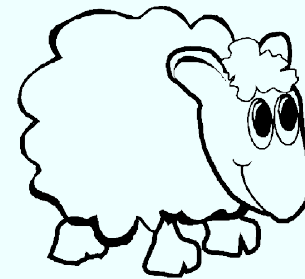
Heterotic
 $E_8 \times E_8$

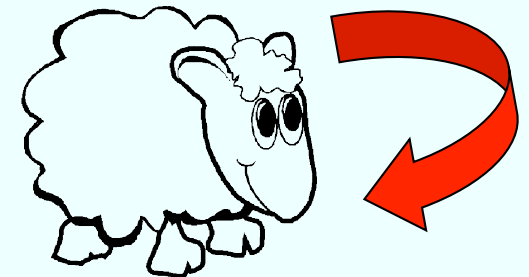
Type I

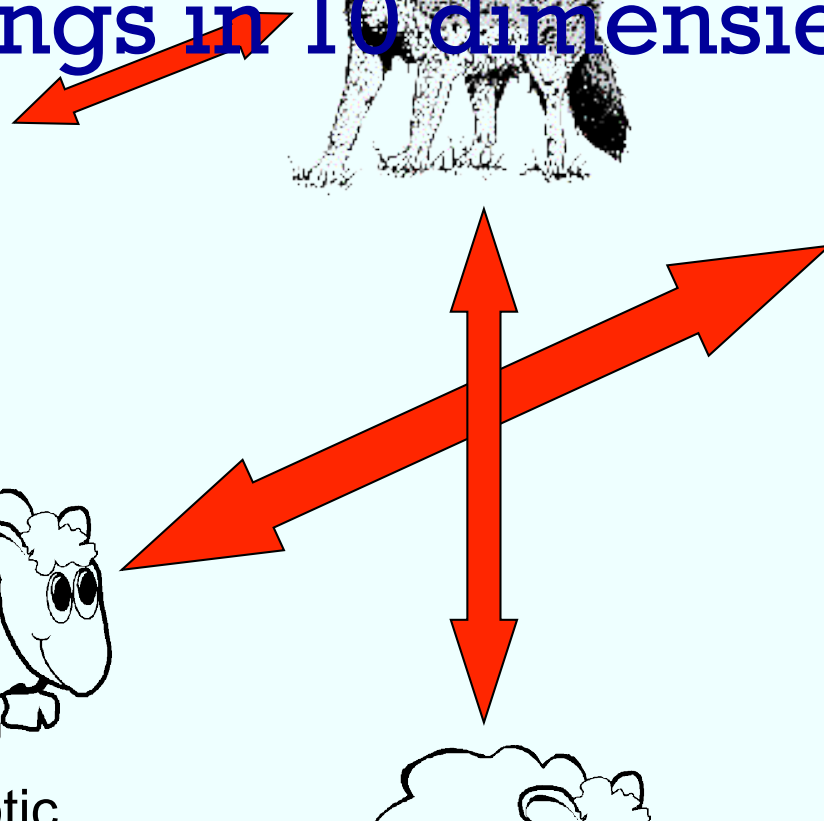
Heterotic
SO(32)

Type IIA

Type IIB

Een nieuw gezichtspunt

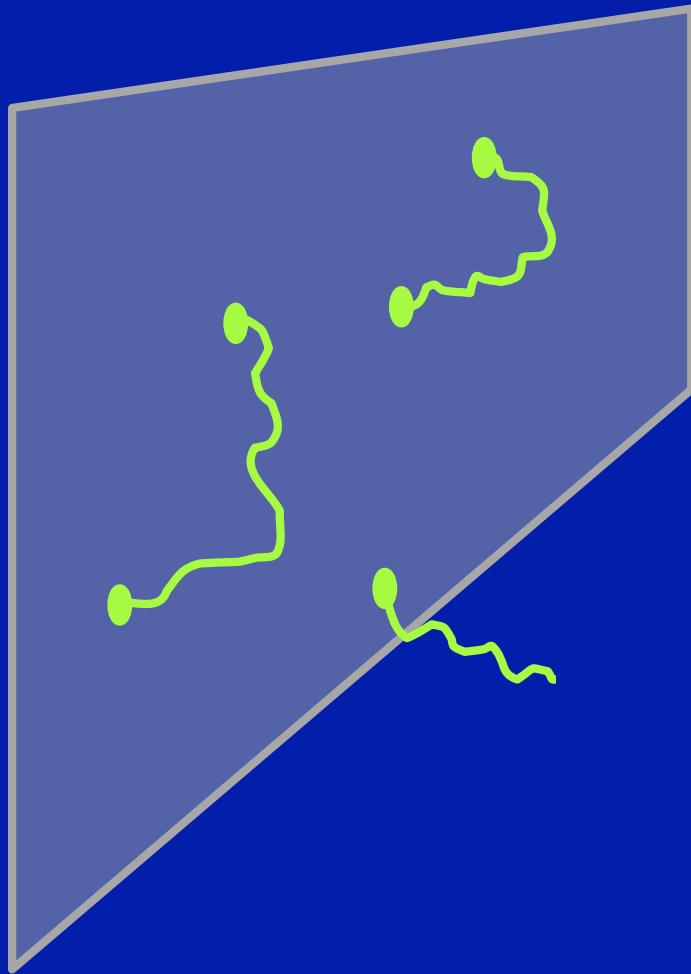
- Strings zijn niet fundamenteel, alleen maar gereedschap
- Er is een nieuwe, unieke, fundamentele theorie
- Deze theorie blijft voorlopig een mysterie
- Heeft een zeer groot aantal “grondtoestanden” met dimensies
11, 10, ..., 4, ...

“Brane Worlds”

D-Branes

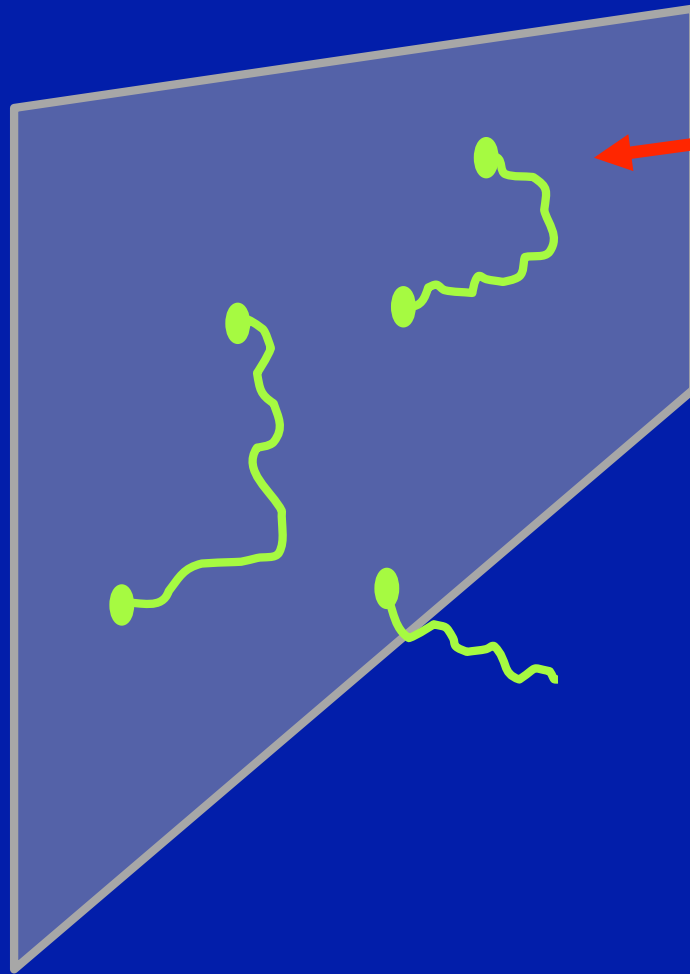
Open strings die op een membraan eindigen

Object van dimensie p
("p-brane")

“Brane Worlds”

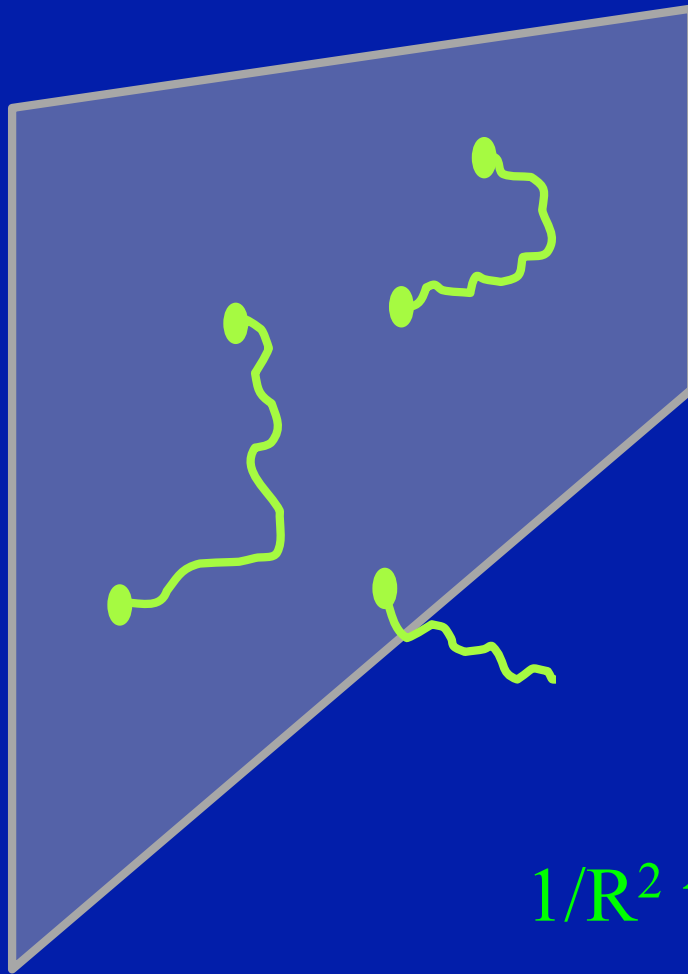
U bent hier!

Op het membraan induceren
De open strings fotonen,
quarks, leptonen,...

Standard model

Brane Worlds (2)

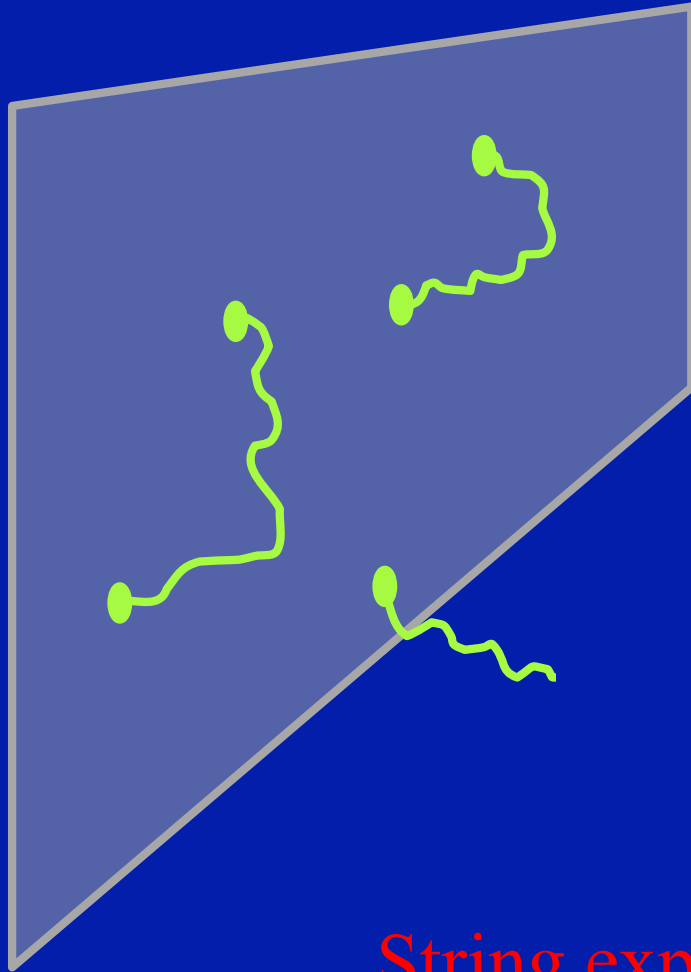
Maar gravitatie ziet
alle dimensies

$$F = G_N \frac{m_1 m_2}{R^{(D-2)}}$$

$1/R^2$ tested to ≈ 1 mm.

(Arkani-Hamed, Dimopoulos, Dvali)

Brane Worlds (3)

Gevolg:

“Planck massa”
kan ≈ 1 TeV zijn!

String experimenten bij LHC ?

Zwarte Gat

Hoe testen we String Theorie?

Experimenteel:

- Gravitatie correcties (klassiek en quantum):
Te klein
- Elementaire deeltjes fysica:
Te veel mogelijkheden

Hoe testen we String Theorie?

Theoretisch:

- Interne consistentie
(Vooral: Quantum gravitatie)
- “Gedanken” experimenten
(Zwarte gaten, Cosmologie, ...)

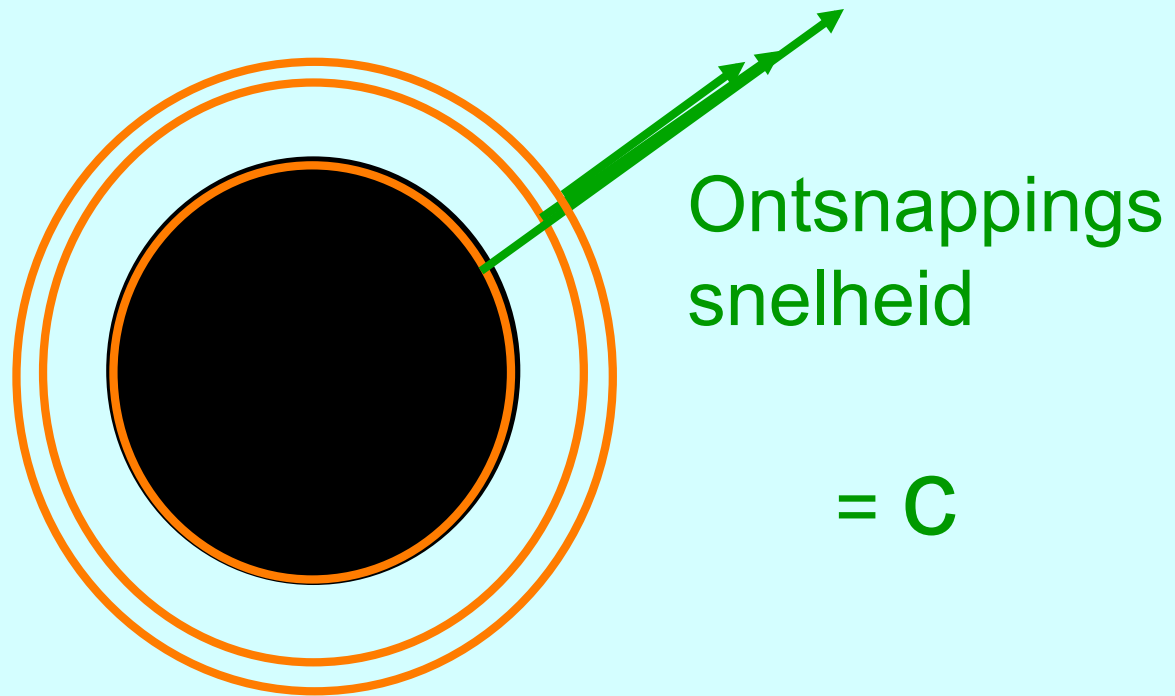
Quantum Mechanics

vs.

Algemene Relativiteits theorie

- “Niet renormeerbaar”
- Informatie probleem van Zwarte Gat
- Principes

Zwart gat

Eigenschappen (klassiek)

- “Een Zwart Gat heeft geen haar”
(alleen massa, lading, spin)
- Waarnemer op oneindig ziet een horizon
- Invallende waarnemer ziet niets bijzonders...

Eigenschappen (quantum)

- Bekenstein: Een Zwart Gat heeft entropie: (*)

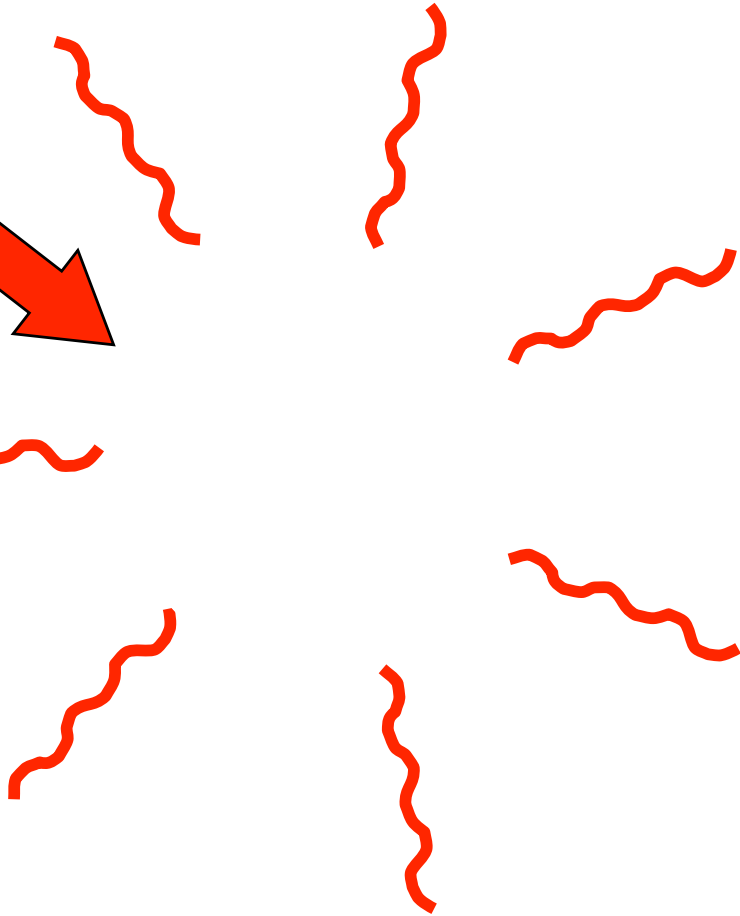
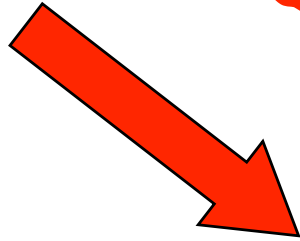
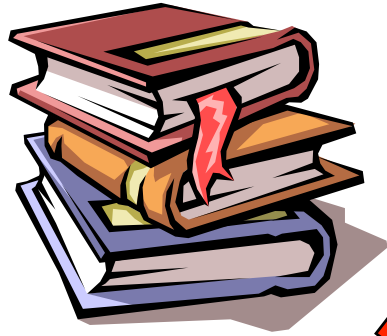
$$S = \frac{A}{4 G_N}$$

- Hawking: Een Zwart Gat heeft een temperatuur en zendt straling uit

(*) $S = \log(\Omega)$. Tweede wet thermodynamica: $dS > 0$

Paradoxen

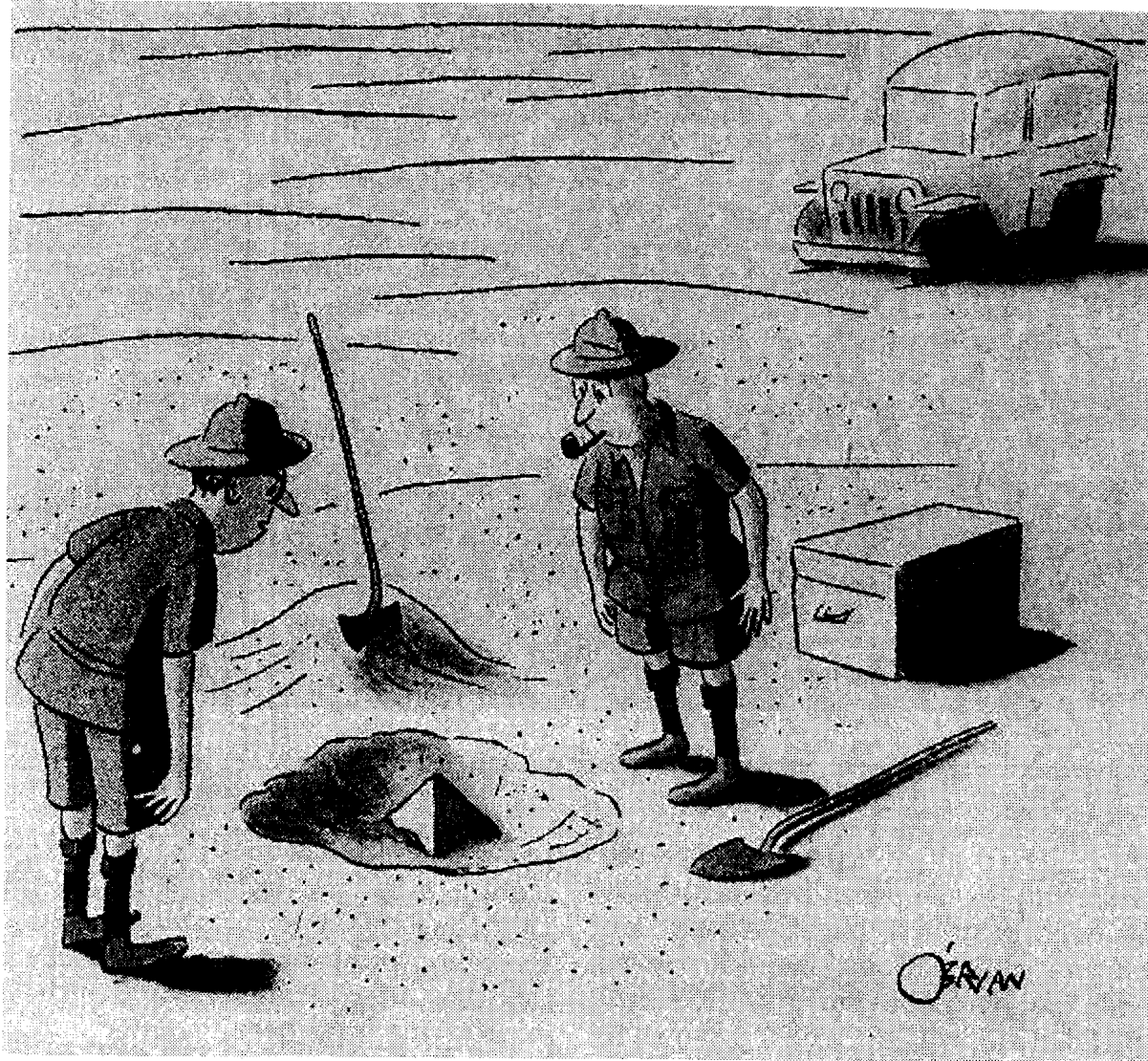
- Entropie probleem:
Welke micro-toestanden corresponderen met S ?
Waarom $S \approx$ Oppervlak en niet $S \approx$ Volume ?
- Informatie probleem:
Unitaire tijds-evolutie?
Kan een golf-functie in een Zwart Gat verdwijnen?

Zwarte gaten in String Theorie

- Entropie is berekend voor (zeer speciale) zwarte gaten (D-branen gewikkeld om 6-torus)
→ correcte antwoord!
- Entropie $\approx$ Oppervlak suggereert opslag van Informatie als in een hologram (‘t Hooft)
→ Gerealiseerd in (zeer speciale) string compactificaties

Conclusie

"This could be the discovery of the century. Depending, of course, on how far down it goes."

Waar houdt Copernicus op?

- Aarde?
- Zonnestelsel?
- Melkweg?
- Onze Materie?
- Ons Heelal?
- Ons Standaard Model?
- String Theory?